

Sense música ni pàtria

Jo he estat educat, des dels anys més innocents de la infància fins ben entrats els de l'adolescència, en l'íntima veneració de l'*Himno Nacional*. El tinc associat a l'orgue de l'església en el moment de la consagració, i a la solemnitat profunda de la banda durant les processons del Corpus del meu barri, quan la custòdia sota pal·li s'aturava davant dels monuments. El tinc associat també als matins del col·legi dels escolapis a València, després de missa i abans de començar les classes, quan al pati hisaven la bandera. Són coses que, tant si vols com si no, van deixant un solatge, coses que toquen allò que solem dir fibres profundes i arriben a produir certs moviments a l'altura de l'estómac. Coses sagrades, la missa, la custòdia, la pàtria, l'himne i la bandera. Després, ja s'ho poden pensar, em vaig haver de desmuntar algunes d'aquestes emocions, la de l'himne per exemple, i mirar de substituir-les per unes altres possessions sentimentals. Però ja no era igual. Un temps, després de la *Marcha Real*, em va arribar a emocionar l'himne que ara és oficial entre el Sénia i el Segura, amb la lletra que començava: "Tots baix els plecs de la nostra senyera"; i quan un dia, a les estances vaticanes, un estol de pelegrins encetà davant de Joan XXIII l'himne de la Mare de Déu dels Desemparats —aquell que comença: "La pàtria valenciana s'empara baix ton mant"— puc assegurar que em venien les llàgrimes als ulls. Jo era molt jove, estava ja molt de temps fora de casa, i a més a més he de dir que el patriotisme sentimental valencià forma part de la meua història, perquè no. Més endavant, he cantat *Els segadors* —i també la *Internacional*, tot s'ha de dir— amb les corresponents reverberacions emotives. I he escoltat, i escolte encara, *La Muixeranga* amb la compunció que correspon. Però no és igual; no és igual que l'*Himno Nacional* perquè

no ve d'una infantesa de vísceres tendres i sensibles, i cap dels altres himnes no està lligat a moments sagrats, Corpus, custòdies i encens.

Pense ara en això perquè fa pocs dies, com cada dia, estava jo escoltant música confortablement intal·lat en la meua butaca de llegir, meditar i escoltar, i la música era el *Quartet de Cordes en do major, Emperador*, de Haydn. Els quartets de Haydn no són engegadors com els quartets —especialment els últims— de Beethoven, però són també una perfecta meravella. El cas és que, quan va arribar el segon moviment —lent, un *adagio*— em va començar a entrar aquella cosa. El tema d'aquest segon moviment és la melodia que més endavant esdevingué l'himne d'Alemanya, amb la lletra aquella de "*Deutschland, Deutschland über alles über alles in der Welt...*", repetida per Haydn una vegada i una altra, canviant de timbres i variacions, en honor, supose, de l'emperador d'Àustria. Jo, escoltant la melodia repetida, anava sentint una profunda enveja dels alemanys. No per la lletra, que té tan poca substància com la major part de les lletres d'himnes, i no hi ha lletra d'himne que no exalte la pròpia pàtria sobre totes les pàtries del món, ni hi ha terra més ufana —que la nostra— sota la capa del cel. Els tenia enveja per la música, per tenir un himne tan bell, i perquè poden sentir com a seu sense més pensament, sense dubtes ni conflictes, sense haver de meditar si és o no és, sense haver de triar un himne o un altre, sense haver-se de separar de la pròpia infància, sense haver de considerar si la resta de la gent del seu país l'accepten o no com a himne, sense que el troben com himne imposat, com un himne rebutjat, com un himen fals, o com un himne que no és ben bé propi de la terra pròpia. Un himne per deixar-s'hi

anar, per satisfer en pau aquella íntima necessitat emocional (una necessitat que només senten com a tal necessitat aquells que no la tenen satisfeta com cal, o que només en poden prescindir els qui han fet de la vida un raciocini eixut).

Vaig pensar en els francesos i la *Marsellesa*, en els anglesos i el *God Save the Queen*, en els americans i el *Star Spangled Banner*, en els italians i el *Fratelli d'Italia*, i també en els catalans de Catalunya-Catalunya i *Els Segadors*. Podria pensar en totes les altres pàtries i nacions l'himne de les quals no conec o no recorde. Tots, en la mesura de la pròpia capacitat emocional i de la proclivitat a les efusions patriòtiques, deuen sentir si fa no fa el mateix, escoltant el seu himne: aquella indefinible cosa, entre familiar, solemne i sagrada, que hom associa a la pàtria... quan té una pàtria clara i l'ha tinguda sempre. Quan no ha de passar-se mitja vida meditant quina és realment la pròpia pàtria, discutint quin és el seu nom, cavil·lant on comença i on acaba. I suprimint, de passada, les emocions íntimes de la pròpia infantesa.

Mala cosa, haver de suprimir les emocions d'una música lligada a uns anys tan preciosos. I pitjor encara si aquestes emocions no troben una altra base segura, una altra música que desvetlle sense conflictes ni raonaments aquelles mateixes emocions. És clar que es pot viure sense aquestes debilitats sentimentals. Es pot viure sense la música d'un himne, i fins i tot sense una pàtria corresponent, clara i precisa. Es pot viure així, però l'enyorament pot arribar a ser molt fort. Tan fort com l'enveja pels qui tenen, innocentment, música i pàtria.

Joan Francesc Mira